

חכה יאר

דערן ערב יום כבוד

קט"ו
תמיד

רבינו יונה

(א) יו"ט ויום ט' תשרי (י)

(ב) נ"ג (כ)

(ג) נ"ג ט"ז (כ"ג)

(ד) רבינו יונה עירי קטורה (מ"ד)

(ה) דברי אברהם א"ר עירי קטורה (כ)

קפו שערי השער הרביעי תשובה

ח ועתה כי אין לנו קרבנות, בעונותינו ובעונות אבותינו - אם חטא אדם בהרהורי הלב או שעבר על מצות עשה, יקרא פְּרֻשֶׁת עוֹלָה אֲשֶׁר בְּתַחֲלַת סֵדֶר וַיִּקְרָא וּבְתַחֲלַת סֵדֶר יָצָא אֶת אֹהֶרֶן, כִּי מִקְרָא פְּרֻשֶׁת הַקֶּרֶבֶן יִהְיֶה לָנוּ בְּמָקוֹם הַקֶּרֶבֶן, בֵּין שְׁנֵי קְרָא בְּכַתֵּב בֵּין שְׁנֵי קְרָא בְּעַל־פִּי, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ זְכוּרִים לְבָרְכָה (מנחות ק"א): כֹּל הַעוֹסֵק בְּפְרֻשֶׁת עוֹלָה, כְּאֵלוּ הַקְּרִיב עוֹלָה; בְּפְרֻשֶׁת חֲטָאת, כְּאֵלוּ הַקְּרִיב חֲטָאת; בְּפְרֻשֶׁת אֲשֶׁם, כְּאֵלוּ הַקְּרִיב אֲשֶׁם. וְאִם עָבַר אָדָם עַל מִצְוֹת לֹא-תַעֲשֶׂה וְעָשָׂה תְּשׁוּבָה, יֵדָאג לְעוֹנוֹ, וַיִּכְסֹף יִחַפֶּה לְהַגִּיעַ לְיוֹם-הַכַּפּוּרִים, לְמַעַן יִתְרַצֶּה אֶל הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, כִּי רָצוֹנוֹ חַיִּי הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף וְחַיִּי כֹל נוֹצֵר, כְּמוֹ שְׁנֵי אֲמָר (תהלים ל"ו): חַיִּים בְּרָצוֹנוֹ. וְעַל-כֵּן אָמְרוּ זְכוּרִים לְבָרְכָה (ר"ה ט"א): כֹּל הַקּוֹבֵעַ סְעוּדָה בְּעַרְב־יוֹם-הַכַּפּוּרִים, כְּאֵלוּ נִצְטוּהָ לְהַתְעַנּוֹת תְּשִׁיעֵי וְעִשִׂירֵי וְהַתְעַנָּה בָּהֶם, כִּי הָרָאָה שְׂמֵחָתוֹ בְּהַגִּיעַ זְמַן כַּפָּרְתוֹ, וְתִהְיֶה לוֹ לַעֲדָה עַל דְּאָגְתוֹ לְאֲשַׁמְתוֹ וַיִּגְוֹתוּ וַיִּגְוֹתוּ.

(א) יו"ט ויום ט' תשרי

תָּרַד סֵדֶר עֶרֶב יוֹה"כ. וְבוֹ ב' סַעִיפִים:

א (א) *מצוה (ב) לאכול בערב יום הכפורים ולהרבות בסעודה:

(ג) נ"ג (כ)

א (א) מצוה לאכול וכו'. דכתיב ועניתם את נפשותיכם בתשעה למועד בערב היה לו לכתוב בתשעה למועד בערב חטאו את נפשותיכם עד ערב וכו' ומדכתיב ועניתם כו' בתשעה למועד משמע שיחטאו בתשעה ובאמת יו"כ אינו אלא בעשרה למועד וקבלו חז"ל דלדרכא מצוה (ב) מן התורה לאכול בעיו"כ ור"ה הקב"ה ליתן שכר בעד האכילה כאלו החטאו שאינו דומה מצוה שיש בו לער כמו שאמרו לפוס בערף אגרא אילו כתב בע"י למועד תאכלו לא היה לנו שכר אלא כמקיים מצותו ע"י אכילה ולכן שינה הכתוב וכתב מצות אכילה בלשון תענית שהיה נחשב אכילה זו לפני הקב"ה כאילו היה תענית (ג) כדי ליתן שכר כמקיים מצוה בערב עינוי (ג) ויש לאדם למעט בלימודו בעיו"כ כדי לאכול ולשחות:

(ג) נ"ג (כ)

א (א) אין נוספלין ע"פ. דוהגין נעשות קלמ כמו יו"ט: (ד) למנוח ומזמור לתודה. למנחה משום דכתיב ביה ביום זרה ומזמור לתודה בזמן הבית היה אסור להקריב שום קרבן הנאכל בעיו"כ דממעט מן אכילתו שהרי עכ"פ כל הקרבנות נאכלין ליום ולילה שלאחריו ויוה"כ א"א לאכול (יב) ומנחה מביא ליד פסול: (ה) עיו"כ שחרית. אבל במנחה (יג) אין אומרים אומו בכל גווי:

(ה) דברי אברהם א"ר - אלוו הארי

נתחייבנו לקבוע הסעודה על שמחת המצוה בערב יוה"כ. לכאור יש להעיר למה לא נעשה סעודת המצוה אחרי יוה"כ, שאז תתגבר השמחה יותר אחרי שזכו לקיים המצוה וזכו למחילת עונות. ונראה דלק"מ, דמשלמא אילו הסעודה היתה לגלוי הודאה על המצוה הי' מקום לקושיא, אבל אם נימא דהסעודה לעורר השמחה, וא"כ מובן היטב שאם א"א ביום עצמו יש להקדים כדי להתעורר לקבל את היום הקדוש מתוך שמחה ולקיים מצות היום והתשובה בשמחה.

שמחת המצוה. לא נתבאר אם הכונה על מצות שביתה וענוי או על מצות התשובה שנתבארה לקמן (אות י"ו) לפני ה' תטהרו, ואולי על שלשתן יחד.